

Omówienie przyjętych zasad (polityki) rachunkowości

Dom Pomocy Społecznej stosuje zasady określone w ustawie o rachunkowości, które w sposób rzetelny, jasny i zrozumiały przedstawiają jego sytuację finansową. Operacje gospodarcze ujmowane w księgach i wykazywane w sprawozdaniach finansowych są zgodne z ich treścią ekonomiczną.

Wszystkie osiągnięte, przypadające na rzecz jednostki przychody oraz obciążające jednostkę koszty dotyczące danego okresu sprawozdawczego, są ujmowane w księgach rachunkowych jednostki w danym okresie sprawozdawczym niezależnie od terminu ich zapłaty. Koszty dotyczące danego okresu są to koszty poniesione oraz koszty, które zostaną poniesione w następnych okresach, jeżeli dotyczą danego okresu.

Dla zapewnienia współmierności przychodów i związanych z nimi kosztów do aktywów lub pasywów danego okresu sprawozdawczego zaliczane są koszty lub przychody dotyczące przyszłych okresów oraz przypadające na ten okres sprawozdawczy koszty, które jeszcze nie zostały poniesione. W myśl tej zasady na osiągnięty wynik mają wpływ zrealizowane w danym okresie sprawozdawczym przychody i nieodzowne do ich uzyskania, czyli współmierne z nimi koszty.

Przyjmuje się założenie, że jednostka będzie kontynuowała swoją działalność w przyszłości w niezmiennym istotnie zakresie.

W jednostce stosuje się założenie ciągłości polegającej na:

- stosowaniu jednolitej ciągłości okresu sprawozdawczego,
- powiązania bilansu zamknięcia z bilansem otwarcia,
- ciągłości przyjętych zasad wyceny aktywów i pasywów,
- stosowaniu jednolitego sposobu dokonywania odpisów amortyzacyjnych i umorzeniowych,
- stosowaniu jednolitego grupowania operacji gospodarczych w kolejnych latach obrotowych,
- stosowaniu jednolitego sposobu ustalania wyniku finansowego i sporządzania sprawozdań finansowych tak, aby informacje z nich wynikające były porównywalne za kolejne lata,

Zmiana dotychczas stosowanych zasad na inne przewidziane w ustawie wymaga podania w informacji dodatkowej uzasadnienia zmian, wpływu na wynik finansowy, przeliczenia pozycji sprawozdania finansowego roku poprzedzającego według zasad roku w którym dokonano zmiany w celu uzyskania porównywalności.

Poszczególne składniki aktywów i pasywów wycenia się stosując rzeczywiście poniesione na ich nabycie ceny lub koszty niezbędne do ich wytworzenia z zachowaniem zasady ostrożności. W szczególności w tym celu w wyniku finansowym bez względu na jego wysokość, uwzględnia się:

- zmniejszenia wartości użytkowej lub handlowej składników aktywów, w tym również dokonywane w postaci odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych,
- wyłącznie niewątpliwe pozostałe przychody operacyjne,
- wszystkie poniesione pozostałe koszty operacyjne,
- rezerwy na znane jednostce ryzyko, grożące straty oraz skutki innych zdarzeń.

Zdarzenia wymienione powyżej uwzględnia się także wtedy, gdy zostaną one ujawnione między dniem bilansowym a dniem, w którym rzeczywiście następuje zamknięcie ksiąg rachunkowych.

W księgach jednostki zapewniona jest kompletność ujęcia operacji gospodarczych zarówno w porządku chronologicznym jak i systematycznym z tym, że poszczególne operacje ujmowane są w okresach sprawozdawczych których dotyczą. Zapisy w ujęciu chronologicznym dokonane są wówczas, gdy operacje gospodarcze w księgach jednostki ujęte są w kolejności następowania po sobie zdarzeń, procesów i zjawisk. W jednostce wartość poszczególnych składników aktywów i pasywów, przychodów i związanych z nimi kosztów ustala się oddzielnie. Nie kompensuje się ze sobą wartości różnych co do rodzaju aktywów i pasywów, przychodów i kosztów związanych z nimi.

Obowiązujące zasady wyceny aktywów i pasywów

Aktywa i pasywa jednostki wycenia się według zasad określonych w ustawie o rachunkowości oraz przepisach szczególnych wydanych na podstawie ustawy o finansach publicznych według niżej przedstawionych zasad.

1. Wartości niematerialne i prawne

Wartości niematerialne i prawne nabyte z własnych środków wprowadza się do ewidencji w cenie nabycia, zaś otrzymane nieodpłatnie na podstawie decyzji właściwego organu w wartości określonej w

decyzji, a otrzymane na podstawie darowizny wycenia się w cenie sprzedaży takiej samej lub podobnej wartości niematerialnej i prawnej.

- a) Wartości niematerialne i prawne o wartości początkowej wyższej od wartości ustalonej w przepisach o podatku dochodowym dla osób prawnych księgowane są na koncie 020 „Wartości niematerialne i prawne” i podlegają umorzeniu na podstawie zasad określonych w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych. Umorzenie ujmowane jest na koncie 071 „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”.

Odpisy amortyzacyjne są dokonywane od pierwszego miesiąca następującego po miesiącu w którym wartość niematerialna i prawna została wprowadzona do ewidencji.

- b) Wartości niematerialne i prawne zakupione ze środków na wydatki bieżące o wartości początkowej niższej od wymienionej w ustawie o podatku dochodowym dla osób prawnych, traktuje się jako pozostałe wartości niematerialne i prawne, które umarzone są w 100% w miesiącu przyjęcia do użytkowania, a umorzenie to ujmowane jest na koncie 072 w korespondencji z kontem „Koszty wg rodzajów”.

Wartości niematerialne i prawne amortyzuje się dokonując jednorazowego odpisu w miesiącu wprowadzenia wartości niematerialnej i prawnej do ewidencji.

2. Rzeczowe aktywa trwale

Rzeczowe aktywa trwale obejmują:

- środki trwale obejmują w szczególności: grunty, budynki, maszyny i urządzenia i środki transportu,
- pozostałe środki trwale,
- zbiory biblioteczne,

Środki trwale w dniu przyjęcia do użytkowania wycenia się według ceny nabycia lub kosztów wytworzenia lub wartości przeszacowanej (po aktualizacji wyceny środków trwałych), pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe, a także z tytułu trwałej utraty wartości. Cena nabycia to cena zakupu powiększona o koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika aktywów do stanu zdatnego do użytkowania lub wprowadzenia do obrotu, łącznie z kosztami transportu, załadunku, wyładunku, składowania lub wprowadzenia do obrotu, a obniżona o rabaty, upusty i inne podobne zmniejszenia i odzyski.

Środki trwale wytworzone przez jednostkę we własnym zakresie wycenia się w koszcie wytworzenia produktu. Koszt wytworzenia środka trwałego obejmuje:

- koszty bezpośrednio związane z budową, montażem, ulepszeniem środka trwałego,
- uzasadnioną część kosztów pośrednio związanych z wytworzeniem środka trwałego.

Do kosztów wytworzenia nie zalicza się kosztów sprzedaży.

Za wartość początkową środków trwałych nabytych nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny, przyjmuje się cenę sprzedaży takiego samego lub podobnego przedmiotu. Środki trwale będące własnością jednostki samorządu terytorialnego otrzymane nieodpłatnie na podstawie decyzji wycenia się w wartości określonej w tej decyzji. Wartość początkową środka trwałego podwyższa się o nakłady związane z wykonaniem prac w celu jego ulepszenia tj. zwiększenia jego wartości użytkowej.

Pozostałe środki trwale otrzymane ewidencjonuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, a otrzymane od innej jednostki – w wartości określonej w decyzji właściwego organu. Pozostałe środki trwale otrzymane w formie darowizny wycenia się w wartości ustalonej na podstawie aktualnych cen nabycia, chyba że umowa darowizny określa tę wartość w niższej cenie.

Pozostałe środki trwale ujawnione w trakcie inwentaryzacji wycenia się komisyjnie szacując ich aktualną wartość.

Zbiory biblioteczne pochodzące z zakupu ujmuje się w ewidencji według cen nabycia, natomiast otrzymane darowizny i ujawnione nadwyżki wycenia się komisyjnie szacując ich aktualną wartość. Rozchody wycenia się według cen ewidencyjnych.

Amortyzacja środków trwałych

Wartość środków trwałych zmniejszają odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe dokonywane w celu uwzględnienia utraty ich wartości na skutek użytkowania lub upływu czasu. Jednostka dokonuje odpisów amortyzacyjnych środków trwałych jednorazowo na koniec roku budżetowego, z tym że suma odpisów

amortyzacyjnych dla środków trwałych wprowadzonych do ewidencji w ciągu roku ustalona jest w proporcji do okresu używania w danym roku. Rozpoczęcie amortyzacji środków trwałych następuje od pierwszego miesiąca następującego po miesiącu w którym środek trwały przyjęto do używania, do końca miesiąca w którym następuje zrównanie sumy odpisów amortyzacyjnych z wartością początkową lub w którym postawiono je w stan likwidacji, zbyto lub stwierdzono ich niedobór. Odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych dokonuje się stosując stawki określone w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych. Metodę tą stosuje się do wszystkich środków trwałych. Metodę jednorazowego odpisu amortyzacyjnego w miesiącu wprowadzenia środka trwałego do użytkowania przez spisanie w koszty stosuje się dla:

- zbiorów bibliotecznych
- pozostałych środków trwałych

W przypadku przeznaczenia do likwidacji, wycofania z używania lub innych przyczyn powodujących trwałą utratę wartości środka trwałego jednostka dokonuje odpisu aktualizującego jego wartość w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych. Odpisy dotyczące środków trwałych, których wycena została zaktualizowana na podstawie odrębnych przepisów, zmniejszają odniesione na fundusz z aktualizacji wyceny różnice spowodowane aktualizacją wyceny. Ewentualną nadwyżkę odpisu nad różnicami z aktualizacji wyceny zalicza się do pozostałych kosztów operacyjnych. Zgodnie z art. 35c ustawy o rachunkowości w przypadku ustania przyczyny dla której dokonano odpisu aktualizującego środków trwałych, w tym również z tytułu trwałej utraty wartości, równowartość całości lub odpowiedniej części uprzednio dokonanego odpisu aktualizującego zwiększa wartość danego składnika aktywów i podlega zaliczeniu do pozostałych przychodów operacyjnych.

Na dzień bilansowy środki trwałe (z wyjątkiem gruntów, których się nie umarza) wycenia się w wartości netto, tj. z uwzględnieniem odpisów umorzeniowych ustalonych na dzień bilansowy.

Środki trwałe ewidencjonuje się w podziale na:

- a) podstawowe środki trwałe na koncie 011 „Środki trwałe”,
- b) pozostałe środki trwałe w użytkowaniu na koncie 013 „Pozostałe środki trwałe”
- c) zbiory biblioteczne na koncie 014 „Zbiory biblioteczne”

Ad a) podstawowe środki trwałe finansuje się ze środków na inwestycje w rozumieniu ustawy o finansach publicznych, umarza się (z wyjątkiem gruntów) na podstawie stawek amortyzacyjnych ustalonych w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych.

Odpisów umorzeniowych dokonuje się począwszy od miesiąca następującego po miesiącu przyjęcia środka trwałego do używania.

Umorzenie ujmowane jest na koncie 071 „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”. Amortyzację nalicza się na koniec roku. W jednostce przyjęto metodę liniową dla wszystkich środków trwałych.

Na potrzeby wyceny bilansowej wartość gruntów nie podlega aktualizacji.

Ad b) pozostałe środki trwałe (meble i inne wyposażenie), które finansuje się z wydatków bieżących ewidencjonuje się wartościowo na koncie 013, a ilościowo-wartościowo w księgach inwentarzowych i umarza się w 100% w miesiącu przyjęcia do używania i ujmuje się na koncie 072 w korespondencji z kontem „Koszty wg rodzajów”.

Ad c) zbiory biblioteczne wyceniane są w cenie zakupu, książki ujawnione i darowane wycenia się według wartości szacunkowej ustalonej komisyjnie i zatwierdzonej przez kierownika, rozchody wycenia się w wartości ewidencyjnej.

Ujmuje się je wartościowo na koncie 014, a szczegółowo w księdze inwentarzowej księgozbioru. Umarzane są bez względu na wartość w 100% w miesiącu przyjęcia do używania.

Przez środki trwałe w budowie rozumie się zaliczane do aktywów trwałych środki trwałe w okresie ich budowy, montażu lub ulepszenia już istniejącego środka trwałego. Środki trwałe w budowie wycenia się na dzień bilansowy lub na dzień przyjęcia do używania w wartości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, pomniejszonym o odpisy z tytułu utraty wartości ale łącznie z niepodlegającym odliczeniu podatkiem VAT. Przez koszty, w których dokonuje się wyceny środków trwałych w budowie rozumie się wszystkie poniesione nakłady bezpośrednie oraz koszty, które są związane z budową środka trwałego w sposób bezpośredni lub pośredni. Wartość środków trwałych w budowie jest korygowana o odsetki i różnice kursowe w przypadku gdy jednostka dla ich finansowania korzysta ze zobowiązań finansowych.

3. Majątek obrotowy

Majątek obrotowy to inaczej majątek bieżący, płynny, na który składają się zasoby zużywalne w krótkim okresie (poniżej roku) lub w jednym cyklu gospodarczym. Na majątek obrotowy składają się:

- rzeczowy majątek obrotowy czyli zapasy materiałów,
- środki pieniężne,
- należności,
- krótkoterminowe aktywa finansowe.

Rzeczowy majątek obrotowy

Materiały są to różnego rodzaju artykuły nabyte przez jednostkę i przeznaczone do zużycia na własne potrzeby. Jednostka ewidencjonuje przychód materiałów w cenie zakupu.

Środki pieniężne

Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych wycenia się i wykazuje się w księgach rachunkowych w wartości nominalnej.

Należności krótkoterminowe

Należności krótkoterminowe na dzień bilansowy należy wycenić w kwocie wymaganej zapłaty, z zachowaniem zasady ostrożności tj. uwzględnieniem stopnia prawdopodobieństwa ich zapłaty. Wartość należności aktualizuje się uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpisu aktualizującego na należności:

- od dłużników postawionych w stan likwidacji lub upadłości,
- kwestionowane przez dłużników oraz z których zapłatą dłużnik zalega,
- o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności,
- przeterminowane.

Odsetki od należności ujmuje się w momencie ich zapłaty lub w wysokości odsetek należnych na koniec kwartału.

4. Rozrachunki

Przez rozrachunki w jednostce rozumie się ogół należności i zobowiązań zarachowane w księgach jednostki na podstawie dokumentów księgowych (zewnętrznych lub wewnętrznych), charakteryzujące się precyzyjnym określeniem wierzyciela i dłużnika zaakceptowaną przez nich kwotą, będącą przedmiotem rozrachunku, oraz ściśle określonym terminem i sposobem rozliczenia.

5. Należności długoterminowe

Należności długoterminowe wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty z zachowaniem zasady ostrożności czyli w kwocie należności powiększonej o należne odsetki.

6. Zobowiązania krótkoterminowe

Zobowiązania krótkoterminowe wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty tj. łącznie z naliczonymi we własnym zakresie odsetkami od zobowiązań przeterminowanych, w przypadku braku oświadczeń wierzycieli o nienaliczaniu odsetek.

7. Zobowiązania długoterminowe

Zobowiązania długoterminowe wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty, przy czym zobowiązania finansowe, których uregulowanie zgodnie z umową następuje w drodze wydania aktywów finansowych innych niż środki pieniężne lub wymiany na instrumenty finansowe, wycenia się według wartości godziwej.

8. Rozliczenia międzyokresowe przychodów i kosztów

Wydatki poniesione w bieżącym okresie sprawozdawczym, a przypadające na przyszłe okresy stanowią rozliczenia międzyokresowe kosztów.

Są to m.in. następujące wydatki:

- opłacona z góry prenumerata czasopism
- dostęp do elektronicznych baz danych,
- przedpłaty na poczet usług,

W bilansie rozliczenia te prezentowane są w aktywach jako krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Rozliczenia międzyokresowe przychodów obejmują na dzień bilansowy wartości nominalne przychodów (długo i krótkoterminowych), których realizacja następuje w okresach przyszłych.

Do rozliczeń międzyokresowych przychodów zalicza się m. in.:

- przyjęte nieodpłatnie, w tym także w formie darowizny: środki trwałe, środki trwałe w budowie oraz wartości niematerialne i prawne,
- otrzymane zaliczki, przedpłaty na poczet dostaw materiałów i usług,
- wpływy z tytułu odpłatności za świadczone usługi otrzymane na poczet przyszłego roku obrotowego.

Nie ujmuje się w księgach rachunkowych rozliczeń międzyokresowych kosztów, jeżeli ich poziom jest nieistotny. Ustala się próg istotności na poziomie 0,5% sumy bilansowej.

9. Fundusz własny i fundusze specjalne

Kapitałem (funduszem) podstawowym w jednostce jest fundusz jednostki. Fundusz jednostki odzwierciedla wartość aktywów finansowanych przez jednostkę. Kapitał podstawowy jednostka wycenia w wartości nominalnej.